

V. Nyelvi képességek fejlődése és fejlesztése gyermekkorban konferencia

AZ IDEGEN NYELVI KÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSE GYERMEKKORBAN

Absztraktkötet

2018

Támogató:

Neumann János Egyetem Pedagógusképző Kar

Köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozunk a kutatás támogatásáért, amely az **EFOP-3.6.1-16-2016-00006 „A kutatási potenciál fejlesztése és bővítése a Neumann János Egyetemen” pályázat keretében valósult meg.** A projekt a Magyar Állam és az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával, a Széchenyi 2020 program keretében valósul meg.

Kiadó:

Neumann János Egyetem Pedagógusképző Kar dékánja
Kecskemét, Magyarország

Szerkesztők: Dr. Buzás Zsuzsa, Dr. Szinger Veronika, Dr. Devosa Iván

ISBN: 978-615-5817-13-7

Tartalom

Plenáris előadások

Lesznyák Márta: <i>Korai idegennyelv-tanulás a kutató szemszögéből</i>	4
Trentinné Benkő Éva: <i>Szemléletformálás és pályaorientáció a korai idegennyelvi és kétnyelvi pedagógusképzésben</i>	5
Ujlakyné Szűcs Éva: <i>Kecskeméti tapasztalatok a tanítóképzésben és az általános iskolai gyakorlatban</i>	6

Szekció előadások

Banainé Nyilas Éva: <i>Német nyelvű dalok szerepe a német nyelvoktatásban</i>	7
Csontos Tamás, Buzás Zsuzsa: <i>The similarities between the acquisition of the syntax of music and language acquisition in early childhood</i>	8
Furcsa Laura és Kereszthidi Ágnes: <i>Az idegen nyelvi műveltségterületi képzés strukturális és tartalmi változásai az elmúlt években</i>	9
Aofie Lachever: <i>Teaching foreign and regional languages in French primary Schools</i>	10
Kengyel Nikoletta, Csontos Tamás: <i>10-12 éves tanulók angol nyelvtani készségének online mérése</i>	11
Klein Ágnes, Márkus Éva: <i>Nyelvjárás az óvodában</i>	12
Nigel A. Marshall: <i>Instrument, gender and musical style associations in young children</i>	13
Márton Ilyés: <i>Fremdsprache durch Volkskultur erwerben</i>	14
Nemes Magdolna: <i>Az angol nyelvű média használata kora gyermekkorban</i>	15
Petrikné Zseni Andrea: <i>Nyelvfüggetlen média alkalmazása az idegennyelv-oktatásban</i>	16
Reile Péter: <i>A nyelvtan tanításának szükségessége az idegennyelv-oktatásban</i>	17
Stefán Ildikó: <i>Using Picture books and Creative techniques to develop visual literacy in the language lessons</i>	18
Streitman Ágnes: <i>A tartalomalapú idegennyelv-oktatás előnyei: a Winchester Tale Project "Jó gyakorlat bemutatása"</i>	19
Szaszkó Rita: <i>Enhancing Children's Language Learning Motivation and Intercultural Competence via Pronunciation Practice</i>	20
Szilárd Krisztina: <i>Lesenacht – Tehetséggondozás a német nyelvórákon</i>	21
Szirmai Erika: <i>Parallels between Language Arts and Foreign Language lessons</i>	22
Tánczikné Varga Szilvia, Dr. Szabó Ildikó: <i>Comparing first and second language reading skills</i>	23
Thékes István: <i>Empirical evidence on the correlation between the knowledge of phrasal verbs and EFL vocabulary amongst 6th graders</i>	24
Ujvárosi Andrea: <i>A zeneművészeti felsőoktatás magánénekes hallgatóinak nyelvi képzettsége. Elvárások, tények, az énekelhető különbség</i>	25

Korai idegennyelv-tanulás a kutató szemszögéből

Lesznyák Márta

Az idegen nyelv tanulásával kapcsolatban elterjedt egyik leggyakoribb meggyőződés szerint minél fiatalabb korban kezd tanulni a gyermek egy idegen nyelvet, annál sikeresebb lesz a nyelvtanulás terén hosszú távon. E vélekedés ugyanolyan népszerű oktatáspolitikai döntéshozók, mint szülők körében, melynek következtében egyrészt az elmúlt évtizedekben számos országban korábbra tevődött a nyelvtanulás kezdő időpontja, másrészt hatalmas az igény a szülők részéről a korai vagy akár a nagyon korai nyelvtanulás iránt. „A minél hamarabb annál jobb” elv eredetileg második nyelvi környezetben nyert (részleges) igazolást, és erősen megkérdőjelezhető, hogy az így gyűjtött kutatási eredmények vonatkozathatók-e az idegen nyelv tanulására. Az előadás célja, hogy a korai *idegen nyelv* tanulás hatékonyságáról rendelkezésre álló empirikus kutatásokat bemutassa és elemezze, és ezek alapján egyrészt feladatokat fogalmazzon meg a korai/gyermekkori nyelvvoktatás számára, másrészt újabb kutatási kérdéseket határozzon meg, amelyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy árnyaltabb képet kapjunk a korai idegen nyelv tanulás lehetséges előnyiről.

Szemléletformálás és pályaeorientáció a korai idegennyelvi és kétnyelvi pedagógusképzésben

Trentinné Benkő Éva

Egyre gyakrabban hangzik el különböző szakmai fórumokon, hogy szemléletváltásra van szükség a köznevelésben és a tanárképzésben/pedagógusképzésben egyaránt. Jelen előadás azt kívánja kiemelni és bemutatni, hogy az idegennyelvi illetve kétnyelvi tanító- és óvóképzés jelenleg is korszerű szemlélettel és módszerekkel készíti fel a hallgatókat jövőbeli hivatásukra. A korai intézményes idegennyelvi fejlesztés komoly kihívás elé állítja a folyamat kulcsszereplőit, a nyelvpedagógusokat. A környező világ, a gyermekek és a számukra eleinte ismeretlen idegen nyelv sikeres összekapcsolásához olyan speciálisan képzett, a korosztályt jól ismerő kiváló szakemberekre van szükség, akiknek személyisége, nézetrendszere és szakmai kompetenciái is a célnak megfelelőek. A képzésüknek ezért nemcsak tematikájában, hanem megvalósításában és módszertanában is tükröznie kell a kívánatos szemléletet, a korai idegennyelvi fejlesztés főbb alapelveit, céljait, eszközeit, tevékenységi- és munkaformáit, ezáltal is támogatva a jelöltek szakmai fejlődését és pályaeorientációját. A bemutatásra kerülő példák az ELTE TÓK idegennyelvi és kétnyelvi képzési gyakorlatából származnak.

Kecskeméti tapasztalatok a tanítóképzésben és az általános iskolai gyakorlatban

Ujlakyné Szűcs Éva

A hallgatók írásbeli kifejezőképességének fejlesztése, a különböző írásbeli megnyilvánulási formák elsajátítása fogalmazások, az évfolyamdolgozatok, a szakdolgozatok és diákköri dolgozatok konzultálása során történik. Az elmúlt húsz évben sok változás következett be a képzésben, de az alapvető feladat, hogy a hallgatók képesek legyenek szakmai kérdésekről magas szinten kommunikálni írásban és szóban megmaradt. A konzultáció formáiról, szerepéről és hatékonyságáról, valamint az értékelés formáiról lesz szó a prezentáció első részében. Az oktató a kecskeméti képzésben négy féléven át tudja követni hallgatói fejlődését. Az egyes hallgatók egyéni fejlődésének figyelemmel kísérése mellett, az évfolyam és évről-évre a hallgatók írásbeli megnyilvánulásainak színvonala és fejleszthetősége is érdekes kérdéseket vet fel. Egy 5 évvel ezelőtti kutatás követése mellett, a szakdolgozatok írási folyamatának feltérképezése a prezentáció ezen részének a feladata.

A második rész a Petőfi Sándor Gyakorló Általános Iskola angol két tanítási nyelvű csoportjában az történelemtantárgy angol oktatásának néhány éves tapasztalatát foglalja össze. AZ 5-6. osztály egyetemes történelmi anyagának szókincs-elsajátítását egy hallgatói kutatás kezdte vizsgálni, mely kiindulópontja lehet egy folyamatos szókincs- és kommunikációs készség-fejlődést mérő kutatásnak.

Német nyelvű dalok szerepe a német nyelvoktatásban

Banainé Nyilas Éva

Az elmúlt évtizedek számos kutatása bizonyította, hogy a zenével, énekléssel történő nyelvtanulás megsokszorozhatja annak hatékonyságát. Ha idegen-nyelven tanulnak dalokat a gyermekek, több mindenre emlékeznek, mivel a zene stimulálja a memóriát. Bővül a szókincsünk: éneklés közben új szavakat ismerhetnek meg a szövegből, elsősorban egy adott kontextusban. A dalszövegek számos hasznos kifejezést tartalmaznak, hiszen anyanyelvi közönséghez szólnak. Jellemzően sok szó és kifejezés ismétlődik egy-egy dalban, és ezek az ismétlés hatására jobban rögzülnek. A gyermekek kiejtése is javulhat, mivel az éneklésnél nem olyan erős az akcentus, mivel a zene ritmusa segíti és formálja a helyes artikulálást. Javul a szövegértés is, a dallam ritmusa és a helyes artikulálás miatt.

Az iskolai gyakorlatban szinte bárhol és bármikor használható az éneklés. Az egyik fő indok, amiért sokan nehéznek találják a nyelvtanulást az, hogy nincs elég szabadidejük, amit a tanulásra fordíthatnak. Ha a zenén keresztül tanulunk, akkor nem feltétlenül kell külön időt szakítanunk erre, hiszen hallgathatunk zenét utazás közben vagy a konyhában, a gyerekek akár játék közben is. Előadásomban néhány módszertani javaslatot fogalmazok meg, illetve bemutatok néhány egyszerűbb német gyermekdalt, melyek hatékonyan feleltethetik az általános iskolás tanulók nyelvtudását.

The similarities between the acquisition of the syntax of music and language acquisition in early childhood

Csontos Tamás, Buzás Zsuzsa

First language acquisition covers an intensive period of development. At the age of 1, children can only babble, however, two years later they are able to produce adult-like sentences and they do so without any instruction or effort. Our aim is to discuss first language acquisition before the age of 30 months from a syntactic point of view and also to find similarities with music.

There are structural parallels between music and language, the duration of acquiring musical skills is not slower than that of speech. The acquisition of music and language is closely linked in the early period, and they develop in parallel. The development of two syntactically different languages, i.e. English and Hungarian will also be analyzed and compared with a special emphasis on functional categories and their emergence. In the acquisition literature, the period between the 18th and the 24th month is often referred to as the telegraphic stage (Brown & Fraser, 1963). Radford's (1993) claim is that all utterances produced by children at this stage are purely thematic, thus these sentences have a lexical categorical status, i.e. they consist of projections of the primary lexical categories (nouns, verbs, adjectives and prepositions). At the following stage (24th to 30th month) the nonthematic system comes into operation, whose constituents belong to functional categories (i.e. determiners, auxiliaries, complementisers and their projections). Functional elements are generally phonologically and morphologically dependent. They are generally stressless, often clitics or affixes, and sometimes even phonologically null. According to Radford's (1993) maturational view, certain universal principles might be (genetically) programmed to come 'on line' at different stages of maturation. The functional categories are supposed to emerge around the age of 24 months, while lexical categories at the age of 20 months. The Hungarian language has more verbal inflections and hence the language provides more data on the acquisition process to work with. English has less verbal inflections and is more irregular. Therefore, if linguistic concepts do not mature, we might expect Hungarian children to start showing evidence of the knowledge of inflections earlier than English children do. We followed the grammatical development of eight children, 5 Hungarian and 3 English. The corpora were collected by making audiotape recordings of children's spontaneous speech behaviour in a natural setting to build up a comprehensive picture of the overall linguistic development at a given stage. The corpora are freely available and can be downloaded from CHILDES (Child Language Data Exchange System). In our study we analysed approximately 2,300 utterances. The results show that both in English and in Hungarian functional categories emerge later than lexical categories.

Az idegen nyelvi műveltségterületi képzés strukturális és tartalmi változásai az elmúlt években

Furcsa Laura és Kereszthidi Ágnes

Az általános iskola 1-6. osztályában idegen nyelvet tanító pedagógusok képzésének strukturális és tartalmi változásait valamint jelenlegi helyzetét vizsgálja előadásunk. Röviden összefoglalva bemutatjuk a jelenleg működő angol és német műveltségterületi képzés előzményeit: a speciálkollégium, szakkollégiumi, majd az idegen nyelv oktató - tanító képzés jellemzőit, illetve óra és vizsgatervét a magyarországi tanítóképzés történetébe ágyazva. Az előadás fókuszpontja az 1995-től működő idegen nyelv műveltségterületi képzés változásainak feltérképezése. A 6-12. éves korú gyermekek idegen nyelvi képzéséhez szükséges ismeretek többféle területre oszthatók, ezek aránya, óraszámja számos változáson ment keresztül, ezeket tantervelemzés módszerével tárjuk fel. Az előadásunkban felvázoljuk az angol és német műveltségterületi képzés jelenlegi helyzetét, beszámolunk a nehézségekről és a jó gyakorlatról. Keressük a választ arra a kérdésre, hogy hogyan sikerül felkészíteni a leendő nyelvtanítókat a 6 -12. éves korú tanulók nyelvi fejlesztésére.

A képzés tartalmi elemeit illetően a fő hangsúly a kisgyermekkor nyelvpedagógiáján, a tantárgypedagógián és a gyermekirodalmon van. Emellett fontos feltétele a képzésnek a nyelvi fejlesztés. A B2 nyelvi szint ideális bemenet lenne, az az anglisztika vagy angoltanár szakokon már a bemenetkor megvan a hallgatóknak, hiszen ott kötelező elem az emelt szintű érettségi vizsga idegen nyelvből. A tanítóképzésben viszont nem kötelező az emelt szintű érettségi vizsga, és az alacsony felvételi pontszámok tükrében a felvettek jelentős része nem rendelkezik ezzel, illetve közép- vagy felsőfokú nyelvvizsgával sem. A képzés során komoly feltételt jelent a C2 szintű kimenethez tartozó nyelvi szint elérése. Előadásunkban megvizsgáljuk, hogyan változott az idegen nyelvi képzéshez szükséges bemeneti követelmény. Előadásunk rávilágít az angol és német műveltségterületi képzés erős és gyenge pontjaira. Az előadás minden olyan szakember számára érdekes lehet, aki szeretne tenni az 1-6 osztályban folyó nyelvoktatás minőségének javításáért, színvonalának emelésért.

Teaching foreign and regional languages in French primary Schools

Aofie Lachever

In France, learning a foreign or regional language is compulsory. Teachers are civil servants and they have to comply with the official programmes that are ratified by the Secretary of State for Education. These official programmes stipulate that children should start learning a foreign/regional language in Year 3 (equivalence of grade II in Hungary) but they usually start earlier, in Year 2 (grade I). The emphasis is put on oral expression and comprehension rather than writing expression and comprehension.

Concerning “normal” primary schools, foreign or regional languages are taught 54 hours a year. In bilingual primary schools, teaching is mainly given in the regional language. For instance, in “Diwan schools”, mainly situated in Brittany, all subjects are taught in Breton. In addition to French and Breton, students also learn a foreign language.

Moreover, at the end of primary school, children have to reach the “A1” level in their regional or foreign language. According to the Common European Framework of Reference for Languages, the “A1” level describes a basic user. Indeed, he/she can “understand and use familiar everyday expressions and very basic phrases”, he/she can also “introduce him/herself and others”, “ask and answer questions about personal details” and “interact in a simple way”. To improve children’s language skills, teachers can use as many course material as they need. They can work with textbook, videos, music, games... Some teachers even organise trips abroad such as London. It is a good way to immerse the children and make them realise how important it is to speak another language.

10-12 éves tanulók angol nyelvtani készségének online mérése

Kengyel Nikoletta, Csontos Tamás

A mérés-értékelés lényeges része az idegennyelv-oktatás folyamatának. A digitális eszközök alkalmazása számos új lehetőséggel gazdagította az iskolai értékelési kultúrát. A gyors, megbízható és könnyen kiértékelhető online képességmérő tesztek az angol órákon is hatékonyan segíthetik a pedagógiai munkát.

Keresztmetszeti kutatásunk célja általános iskolás 10-12 éves diákok angol nyelvtani képességeinek vizsgálata és mérése volt. A teszt kialakításakor kutatásunkban az angol nyelv tantárgyi-tantervi szempontból a nyelvtani elemek közül a there is/ there are, egyes szám / többes szám, megszámlálható / megszámlálhatatlan főnevek, birtoklást kifejező igék, egyszerű és folyamatos jelen, egyszerű múlt, az elöljárószavak és a melléknévfokozás nyelvtani elemeire vonatkozó explicit tudást vizsgáltuk.

Az általános iskolások számára 71 itemből álló tesztet fejlesztettünk ki. A diákok saját iskolájuk számítógépes termeiben oldották meg a tesztet, az átlagos kitöltési idő 30 perc volt. Az online tesztelésben 64 felső tagozatos tanuló vett részt. A feladatok megjelenítése az eDia (elektronikus diagnosztikus mérési rendszer) felületén történt.

A kutatás eredményei szerint a teszt megbízhatóan működik az általános iskolai mérésben. A mérőeszköz belső konzisztenciája Cronbach alfa = 0,955. A teszt átlaga (54,42%) alapján megfelel a mért korosztály képességszintjének. Az 5. és 6. osztályos tanulók a teszten elért teljesítményei között szignifikáns a különbség ($t=-2,281$, $p=0,026$). Az 5. osztályosok átlagosan 49,63%-ot értek el, a 6. osztályosok pedig 61,43%-ot, tehát nyelvtani képességeik fejlődnek.

A háttérkérdőíveknek köszönhetően lehetőségünk volt a nyelvtani képességek és néhány háttérváltozó közötti kapcsolat vizsgálatára. A nemek között nem találtunk szignifikáns különbséget ($t=1,146$, $p=0,257$). A fiúk 58,14%-osra, a lányok 51,35%-osra oldották meg a tesztet. A teszten elért teljesítmény közepesen erősen korrelál az anya ($r=0,544$, $p<0,001$) és az apa ($r=0,502$, $p<0,001$) iskolai végzettségével, mindkettő jelentős kapcsolat.

Kutatási eredményeink hozzájárulhatnak ahhoz, hogy részletesebben megismerjük a diákok nyelvtani képességeit.

Nyelvjárás az óvodában

Klein Ágnes, Márkus Éva

A többségükben a 17. század végén, illetve a 12-13. században Magyarországra betelepült németeket napjainkban előrehaladott asszimiláció jellemzi, ami következménye az eltelt évszázadok politikai és társadalmi változásainak. Elmondhatjuk, hogy a magyarországi német családok kultúraközvetítő szerepe, kevés kivételtől eltekintve, már az 1990-es évek elejére megszakadt. Minél kevésbé van jelen egy kisebbségi nyelv az elsődleges szocializációban, annál fontosabb szerepet játszanak a másodlagos szocializációs színhelyek. Ebből kiemelkedik a kisebbségek fennmaradásának egyik legfontosabb pillére az oktatási rendszer. A kezdetet a kisebbségi óvodák jelentik, amelyek nevelési céljai és feladatai középpontjában a német nyelv elsajátítása, valamint a kulturális hagyományok átörökítése áll. A nemzetiség kultúrkincsének részét képezik a helyi dialektusok, amelyek tradicionálisan az adott közösség kommunikációjának hordozói voltak. Az előadásban a nyelvjárás helye és szerepe, valamint azok a módszertani lehetőségek hangzanak el, amelyek a dialektus óvodai megismerését szolgálják.

Instrument, gender and musical style associations in young children

Nigel A. Marshall

Numerous studies have explored the relationship between musical instruments and their associations with a particular gender. This paper will report on the findings from a series of studies; initially focusing on the developing association between gender and musical instruments in very young children aged between 3 and 4 years old, and with further work exploring the interaction between gender, instrument and musical style.

The research involved a concurrent mixed methods approach featuring a 2 (gender) x 2 (musical style) x 7 (instrument) factorial design in which a 'feminine' or 'masculine' instrument was featured playing in a 'masculine' or 'feminine style'. In tandem with this, qualitative data was collected through 'interviews' with individual 3 & 4 year old children who talked about the decisions they made when taking part in a game. Results suggested that prominent gender stereotypes for some instruments do appear to already exist in very young children, whilst in other instruments, gender associations appear to be also linked to the musical style in which they are represented and possibly the performance context in which they are experienced.

Fremdsprache durch Volkskultur erwerben

Ilyés Márton

Die Sprache ist ein Mittel damit man sich genauer verständigen kann. Die Kommunikation zwischen Menschen wurde durch die Sprache auf eine Ebene erhöht wo die Details genauer beschrieben werden können. Eine Fremdsprache zu erlernen verlangt Kompetenzen die nicht jede Person, nicht jedes Kind hat. Die Wichtigste Kompetenz ist die Lernkompetenz. Lernen durch Lieder, durch Musik und Tanz, lernen durch Bewegungsabfolgen kann das Erwerben einer Fremdsprache erleichtern.

Warum gibt es heuer keine alte Konzerthäuser, die über keine gute Akustik verfügen? Die Damalige Bautechnik hat es erlaubt vieles vorausplanen zu können. Die Gebäude, die doch nicht gelungen sind wurden zweckentfremdet und für etwas anderes benutzt. Ein Umbau war vielleicht auch nötig. Warum gibt es heuer keine schlechte Volksmusik? Warum singen die ganz jungen Menschen die Kinderlieder so gerne?

Durch ein EU Projekt „Volksmusik für alle“ habe ich die Erfahrung gemacht, dass die nicht Deutschsprachige Kinder bei dem Musikunterricht voll tüchtig mitgemacht haben, mitgetanzt haben. Die Eltern haben berichtet wie gerne die kleinen Musikantinnen im Auto gesungen haben. Die Lieder mit Bewegungsabfolgen, Singtänze reizen nicht nur eine Gehirnhälfte, sondern beide. Das Limbische System speichert positive Eindrücke wie die ganze Gruppe gemeinsam getanzt hat.

Die Gemeinschaft, die Bilder im Kopf, die Nähe des anderen, und die Neugierde der Kinder öffnet Wege, die man nicht entgehen lassen darf.

Az angol nyelvű média használata kora gyermekkorban

Nemes Magdolna

A mai digitális világban veszélyes gyermeknek lenni. A gyerekek számára a technológia, a média tálcán kínálja az információkat, amit egy gyermek az életkori sajátosságai miatt nem minden esetben tud megfelelően értékelni. Az információ áramlását a médiaeszközök teszik lehetővé, mint a televízió, rádió, internet, tablet, telefon, számítógép, melyek használata rendkívül elterjedt napjainkban. Az internet-szolgáltatás mára elérhető a családok számára, és IKT eszközök segítségével a gyermek anyanyelvi szinten hallhatja az idegen nyelvet, amit a vizuális-auditív ingerek tesznek élménnyé.

A 21. század elején a másik központi kérdés az idegen nyelv, elsősorban az angol nyelv ismerete. A szülők gyermekük érdekeit és majdani iskolai kötelezettségeit szem előtt tartva már a korai életkorokban beíratják őket idegen nyelvű tevékenységekre, köztük óvodai angol tevékenységekre, de a szülő otthon is megismertethet egy másik nyelvet gyermekével, valamint néhány hónapos kortól nyelviskolába is járhat a gyermekkel.

Saját megfigyeléseink ösztönöztek arra, hogy érdemes a kora gyermekkor és az idegen nyelvű média kérdéseivel foglalkozni, hiszen a gyermekek életében is megjelennek az IKT-eszközök és használják is azokat. Dolgozatunkban azt mutatjuk be, hogy ezen eszközök alkalmazása már nem csak a felnőttek kiváltsága, hanem a legkisebbeké is, esetünkben a 3-7 éves gyermekeké. A médiának a nyelvi szocializációban is fontos szerepe van: az internet és IKT eszközök segíthetik az idegen nyelvek elsajátítását. Az informatika a jövő záloga, ami magával vonzza az idegen nyelv tanulásának szükségességét és új lehetőségét is.

Előadásomban egy, debreceni óvodákban készült empirikus kutatás eredményeit (a vizsgálat ideje: 2016. ősztől 2017 tavaszig, N=60) is bemutatom, melynek tárgya a gyermekek korai idegen-nyelv elsajátítására és a gyermekek médiahasználatára irányult. A kériőves vizsgálat a szülőket az idegen nyelvű médiumok használatáról, tartalmáról és idejéről kérdezte, valamint a szülői attitűdöt is vizsgálta. A vizsgálatunk nem reprezentatív, de megfelelő alapot ad számunkra, hogy megismerjük a kora gyermekkori angol nyelvű médiahasználat megjelenését napjainkban. A téma szélesebb körű reprezentatív módon történő vizsgálata is időszerűvé vált.

Nyelvfüggetlen média alkalmazása az idegennyelv-oktatásban

Petrikné Zseni Andrea

A nyelvtanulók motivációjának fenntartásához és növeléséhez a nyelvtanároknak nagyon nagy találékonyságra és kreativitásra van szükségük. Ennek egyik módja a pop-, rock- és rapzene alkalmazása a nyelvórákon. A videoklipek teljes mértékben megfelelnek oktatási célokra: sokoldalúan, minden nyelvi szinten felhasználhatóak, minden alap- és részképesség fejlesztésére alkalmasak, kiválóan használhatók páros és csoportmunkára, projektfeladatra, ezeken kívül autentikus és a célnyelvi kultúra része. Praktikus, mert könnyen hozzáférhető, nem kell hozzá különösebb technikai felszerelés, viszonylag rövid, látványos és szórakoztató.

Előadásomban választ keresek olyan alapvető kérdésekre, hogy milyen kritériumok szerint válasszunk videoklipet illetve, hogy milyen didaktizálási lehetőségeink vannak. Összegyűjtöm és csoportosítom az alkalmazható feladattípusokat, valamint néhány konkrét példán be is mutatom ezeket.

A nyelvtan tanításának szükségessége az idegennyelv-oktatásban

Reile Péter

A mai világban az idegennyelv-tudás olyan alapvető szükséglet, mint a víz, vagy a levegő. Lassan nincs olyan állás, melynek betöltéséhez ne kellene legalább középfokú nyelvtudás. Mi sem bizonyítja jobban a fenti állítást, mint az, hogy a felsőfokú végzettséget igazoló okmány (oklevél, diploma) kiadásához középfokú nyelvvizsgára van szükség. Tehát kijelenthetjük, hogy a nyelvtudás egy olyan érték a mai világban, mely nélkül szinte lehetetlen boldogulni.

Új idők új módszereket kívánnak, így az angol nyelv tanításában is változások történtek: kialakult a kommunikatív idegennyelv-oktatás kultúrája, melyben központi szereplő a gyermek és a tanítási-tanulási folyamatban folyamatosan monitorozza tudását, képességeit és a már meglévő tudása alapján építi be az új elemeket a tanár segítségével. Ez így is van rendjén, hiszen ha valaki örömmel tanulja az adott nyelvet, sokkal sikeresebb lesz benne.

Ennek az új módszernek egyik sarkalatos pontja az, hogy a nyelvtant, mint önálló egységet teljesen háttérbe szorították, annak jegyében, hogy az írás és a beszéd a legfontosabb. Ezért alakult ki, hogy alsó tagozatban idegen nyelvi nyelvtant egyáltalán nem, felső tagozatban is minimális mennyiségben tanítunk. Ez a hozzáállás pedig előbb-utóbb magát a kommunikációt fogja veszélyeztetni.

Több szakértő véleménye szerint (köztük van Drahot-Szabó Erzsébet, a Szegedi Tudományegyetem általános és tudományos dékánhelyettese is) a nyelvtan igenis fontos, tanítani kell, mert nem ellene van a kommunikációnak, hanem segíti azt, mert támaszkodhat rá. Az angol nyelvben nem minden olyan magától értetődő, mint a magyarban. Illetve ott sem az, csak a gyermek – anyanyelve lévén – „éjjel-nappal” ezt hallgatta, elég ideje volt feldolgozni, rendszerbe illeszteni a hallottak alapján a szabályokat. De nem heti egy, kettő, három, öt, tíz órában hallgatva a magyar nyelvet jött rá ezekre.

Érvként hangzik el, hogy állásinterjúkon, vagy a való életben nem kérik a nyelvtani szabályokat. Így szó szerint valóban nem, de használni tudni kell őket, mert a szókincs és a nyelvtan az idegennyelv-tudás alapja.

Ennek megoldására írtam egy könyvet, melyet kolléganőm rajzai díszítenek. Úgy gondolom, hiánypótló egy ilyen kötet, hiszen bármely tankönyvhöz, differenciáltan használható. Bevezeti a gyermekeket az angol nyelvtan alapjaiba, így később önállóan is képesek bonyolultabb kifejezőmódok használatára is.

Ezért kérem a kollégákat, ne féljünk nyelvtant tanítani. A megfelelő mennyiségben és minőségben tanított nyelvtan megerősíti kommunikációs törekvéseinket és könnyebbé teszi tanítványink számára az angol nyelv önálló használatát.

Using Picture books and Creative techniques to develop visual literacy in the language lessons

Stefán Ildikó

Storytelling is closely connected to humanity. We have been sharing tales of survival since becoming human beings. For thousands of years storytelling was exclusively oral combined with rhythm, tunes and movements. The invention of printing press transformed oral storytelling into a recorded one, creating a reading society which had remained basically constant for centuries. The appearance of digital technology created an extraordinary change in the reading habit of people. Reading can no longer be seen as an act of comprehending words written on a page. Digital natives are accustomed to a very complex light and sound based on-screen culture. Nowadays children are exposed to the visual language sooner than the verbal. This phenomenon leads to the need to connect verbal and visual language arts into the teaching process. Visual literacy should be integrated into the language teaching curriculum. The most efficient way to incorporate visual arts and visual literacy into instruction is through the use of picture books. Picture books provide enjoyment, stimulate the senses, develop fantasy enlarge vocabulary and cater for the new generation's hunger for pictures. Picture books have been used in ELT for decades. They are often referred to as „real books” or authentic books. The language that accompanies the pictures is authentic but these books are written not for educational purposes and do not focus on grammatical structures but on amusement and enjoyment. Well-chosen picture books promote the development of the child's aesthetic awareness. The word/image interplay in picture books help children learn visual literacy. The relatively new generation of picture books, the “flip the flap” are a compromise between regular books and the online image making reading interactive as instead of clicking on the screen for a new image to appear the child has to peep under the flap. Eric Hill's books about Spot, the yellow puppy serve as excellent sources for a combined visual-oral storytelling in the language classroom. “Where is Spot?” was the first of the series. Hill admittedly wanted to broaden the visual scope of the book by drawing a period style chair, a pink grand piano etc. This book serves as an excellent starting point to introduce questions that lead to the introduction of visual literacy in the language lessons. Reading the book can be followed by the children's creating their own books, or a Spot house. Including creative techniques in the process of ELT can provide a meaningful context for language practice and promote the children's storytelling as well as transferring skills form one area to another one. Visual literacy develops through creative techniques while collaborative talk promotes language acquisition.

A tartalomalapú idegennyelv-oktatás előnyei: a Winchester Tale Project “Jó gyakorlat bemutatása”

Streitman Ágnes

Az 1990-es években forradalmi újítások indultak el az idegennyelv-oktatásban, melyek mind a nyelvtanulás elkezdésének időpontjában (korai idegennyelv-fejlesztés), mind az idegennyelv-oktatás módszertanában jelentős változásokat hoztak. Az egyik ilyen gyümölcsöző fordulat a tartalom-és kultúraalapú megközelítések beemelése volt az idegen nyelv tanításába. A tartalomalapú idegennyelv-oktatási módszerek lényege, hogy az idegen nyelvet a tanulás csatornájának tekintik, eszköznek ahhoz, hogy a tanulók valamilyen tartalmat, tudást sajátítsanak el általa, miközben a nyelvtudásuk is fejlődik.

A *Winchester Tale Project*, mely az Apor Vilmos Katolikus Főiskola, a Winchester University, a Karolina Katolikus Általános Iskola és az Újlaki Általános Iskola együttműködésében indult 2015 szeptemberében, a „Kultúrák és nyelvek találkozása nemzetek meséin keresztül” témakört öleli fel. A főiskolán a projekt két tehetséggondozó választható kurzus keretein belül valósul meg: A *Storytelling Course* című kurzuson olyan azonos mesetípusok tanulmányozása, interaktív feldolgozása folyik angol nyelven, melyek mind a magyar mind az angolszász kultúrkörben népszerűek. A hallgatók különböző történetmesélési technikákkal, módszerekkel ismerkednek meg: Elsajátítják hogyan lehet alkalmazni a mesék cselekményének megértését, feldolgozását elősegítő *Kamishibai*-papírszínház, *story-mountain*, *storymap*, *story-string* és más kreatív történetmesélési technikákat az angol mint idegen nyelv tanításában általános iskolai korosztály esetében. A szövegelemző, szövegfeldolgozó munkához kutató tevékenység és alkotó, kézműves tevékenység is kapcsolódik. Ezt a feladatot a másik, a művészeti kurzus látja el: A hallgatók feladata a művekhez kapcsolódó különböző művészeti alkotások gyűjtése, saját művészeti alkotások (például bábok) készítése. A pedagógiai cél óravázlatok készítése, és a mesék előadása általános iskolában, gyermekekkel együttműködve, bábelőadások, és élő előadások formájában. A magyar és az angol diákok között az együttműködés közös online felületen történik. Az Online együttműködés formái: facebook – az informális, baráti kapcsolatok kialakítására – és Weebly – a kutatás eredményeinek, valamint az iskolai foglalkozásokról készült videofilmek online tárolására. A közös munka utolsó lépése minden évben egy csereút, részvétel a színes, tematikus programokat kínáló winchesteri és váci projekt-héten.

Enhancing Children's Language Learning Motivation and Intercultural Competence via Pronunciation Practice

Szaszkó Rita

Various modes of motivation and intercultural competences can be regarded as crucial elements in foreign language learning processes regardless of several factors, for example the target language, learners' age or level of proficiency. Therefore, it can be considered relevant to gain insights into the nature of the relationship of children's language learning motivational patterns and their intercultural competence. That is, the aim is to focus on how young language learners' foreign language and intercultural skills and competences can be improved in various ways via applying different methods, techniques as well as through traditional and digital teaching materials. More precisely, the main focus is on how pronunciation practice and intercultural contents can be integrated in a motivating way in the foreign language processes both inside and outside the classroom. Pronunciation is often a neglected area in the foreign learning process due to various factors, for instance time constraints in the lessons or teachers' lack of confidence. Consequently, a small scale qualitative investigation was carried out comprising the case studies of three, learners (aged 9, 11, and 13) of English as a Foreign Language. The data collection involved one-to-one pilot lessons and semi-structured interviews with the participants. The most fundamental findings are that the participants are characterised mainly by intrinsic motivation (in particular explorative intrinsic motivation) and they display a positive, open attitude to pronunciation development. The results also revealed that traditional materials related to intercultural issues can be as motivating and effective in pronunciation work for the participants as the most up-to-date electronic materials. Finally, it must be noted that generalizations cannot be drawn from findings of these case studies', they are meant to be descriptive.

Lesenacht – Tehetséggondozás a német nyelvórákon

Szilárd Krisztina

A tehetség természeti kincs, önmagában hordozza a fejlődést, mint egy mag és természetes módon kifejlődhet megfelelő körülmények között. A tehetség gondozása a nemzet kultúrájának és a tanítás általános gyakorlatának szerves része.

A tehetséges gyermekek jellemzői többek között: gazdag a szókincsük, a szokatlan kifejezéseket is megfelelően használják, a beszédük folyamatos é kifejező, gyorsan tudnak általánosságokat felállítani, sokat olvasnak, kritikusan gondolkodnak, magas célokat tűznek ki.

Az eredményes tehetséggondozáshoz tisztában kell lenni a tanulók életkori sajátosságaival, érdeklődési köreikkel, képességeikkel, családi hátterükkel. Nem az ismeretek gyarapítása, hanem képességet, kreativitás és személyiség összehangolt fejlesztése a fő cél. Előadásomban a tehetség összetevőit, jellemzőit, és néhány német nyelvű programot mutatok be az idegennyelvi tehetséggondozással kapcsolatban.

Parallels between Language Arts and Foreign Language lessons

Szirmai Erika

It has been a recurring recognition for some time that students in teacher training programmes having chosen the foreign language specialization find it difficult to – if they do at all – find parallels between areas in working in Language Arts lessons and foreign language lessons. Although both their theoretical education and practical training in Language Arts precedes their training in teaching a foreign language, it hardly ever happens that they refer to their prior knowledge when for example reading comprehension is discussed in foreign language teaching methodology session, even though working on several different types of texts is a major area of Language Arts methodology.

Although there are major differences between native speakers of a language and beginner speakers of a foreign language basically in all areas of language development, several strategies, techniques and exercise types can be applied in both cases. It is without a doubt that schoolchildren in lower primary schools have limited skills in the foreign language compared to their mother tongue. Still, even on a smaller vocabulary or structures similar processes can lead them to higher levels in thinking about and using language.

This presentation aims to give examples taken from different language skills, mostly vocabulary, pronunciation and reading, but points out some possible tasks in other skills as well. Pronunciation and reading seem to show an obvious connection in sound awareness, segmenting, blending, awareness of phonemes, then graphemes and their relationship, which is why the main emphasis falls on these skills. The examples for language Arts development are taken from native speaker contexts both abroad and in Hungary.

Since the target audience is that of young learners, besides serious work playfulness is an important feature of the tasks: lesser and well-known games appear among the techniques presented.

Comparing first and second language reading skills

Tánczikné Varga Szilvia, Szabó Ildikó

The purpose of this study is to give an outline of various models, approaches, hypotheses shaping our views on teaching and learning reading in the first and second/foreign languages. A huge number of studies have been trying to analyse whether first language reading skills have to do with second or foreign language reading skills or there are other more important factors. In Hungary children study English as a foreign language, however, hypotheses, theories, concepts and research results relating to the second language (L2) reading can be applied to English as a foreign language (EFL) reading skills as well as the teaching and learning process show a lot of similarities. Reading in L1 is important for studying L2 reading skills because L2 reading involves a dual-language system. Even in the case of advanced level learners of English it is very difficult to exclude L1, especially when there is a difficult and complex concept is to be discussed and a precise definition is crucial. Studies show that in the case of lower proficiency readers L2 language knowledge is a more powerful predictor of L2 reading skills than L1 reading skills, nevertheless, for more proficient readers the opposite is true.

Empirical evidence on the correlation between the knowledge of phrasal verbs and EFL vocabulary amongst 6th graders

Thékes István

Knowing a word is complex and multidimensional in nature. Various aspects of knowing a word must be considered. As it was laid down in the previous section, breadth of vocabulary knowledge means how many words a person knows while depth refers to the knowledge of dimensions, e.g. synonyms, antonyms, contextual use, etc. The complexity of the concept of knowing a word is emphasized by Mukarto (2005, p. 153) who declares that “learning even one FL word or a lexical item is a complex task. Naturally, learners’ knowledge of a word is not binary in nature, nor is it an all or nothing phenomenon.” Several dimensions have been identified that inform researchers and teachers how complex it is to determine what it means to know a word. When considering YLs, three facts are worth keeping in mind: (1) word knowledge is incremental, which implies multiple oral and written inputs (Nagy, Anderson & Herman, 1987, p. 238); (2) word knowledge is also multidimensional since a lot of words have different meanings, and (3) word knowledge is interrelated in that the knowledge of one lexical item is connected to another (Scott & de la Fuente 2008, p. 108). Three main reasons have been phrased (Henrikssen, 2012) as to why L2 students might fail to develop sufficient competence of word combinations. These reasons are tentative and are supported by little

empirical evidence. One reason is that conditions provided for the L2 learner might not be sufficient because of the lack of exposure to the target language. Secondly, there is a claim that L2 learners have a tendency of focusing on sparse word items rather than word combinations. They simply do not have a holistic procession of collocations. Thirdly, since phrasemes vary in semantic opacity and might be less understandable for L2 learners. Henrikssen (2012) also claims that collocations are not salient and sometimes go unnoticed. In my research conducted in April 2017, I developed a new collocation test assessing Hungarian 6th graders collocational knowledge in meaning recognition modality. Besides measuring their level of idiomatic knowledge, I also collected data as regards the following constructs: attitude towards language learning, inductive reasoning skills, and word learning strategies. I phrased the following research questions: 1) How do results achieved at the English idiom test correlate with those achieved on an EFL vocabulary test?, 2) How does the use of word learning strategies correlate with collocational knowledge?, 3) How does inductive reasoning skills correlate with results achieved at the collocational knowledge test?, and 4) how do the different background variables explain the knowledge of idioms.? I found that EFL word knowledge is in a strong relationship with collocational knowledge. As for the relationship between inductive reasoning skills, word learning strategies with collocational knowledge, I stipulated that inductive reasoning skills are in the strongest relationship with a significant correlational value with idiomatic knowledge whereas word learning strategies are the least significant variables in explaining the knowledge of idioms. Conclusions are drawn in the presentation.

A zeneművészeti felsőoktatás magánénekes hallgatóinak nyelvi képzettsége. Elvárások, tények, az énekelhető különbség

Ujvárosi Andrea

Napjainkban a magánénekesek számára a nyelvi is hiteles vokális előadás a nemzetközi piacképesség fokozásának nélkülözhetetlen elemévé vált. Az idegen nyelvű interpretáció problematikája a kelet-közép-európai régió magánénekes képzésének sajátos jellemzője. Ennek ellenére a zenei felsőoktatásban tanulóakra irányuló kutatások nem fókuszálnak a magánénekes képzés nyelvi aspektusaira. Előadásunkban az eredeti nyelvű éneklés kérdéskörével foglalkozó átfogó kutatásunk egyik részterületét mutatjuk be. Egy kérdőíves vizsgálat segítségével arra a kérdésre kerestünk választ, hogy a vokális irodalomban leggyakrabban használt nyelvek tekintetében hogyan viszonyulnak a szakmai elvárások a képzés által megvalósuló idegen nyelvi tudáshoz.

Vizsgálatainkat a hallgatók kérdőíves lekérdezésével folytattuk le 2017-ben, az eredményeket kvantitatív technikával dolgoztuk fel. A hallgatói lekérdezés mintasokaságát hat zenei felsőfokú intézmény magánénekes hallgatói állománya alkotta. Az anonim kitöltésekből kapott adatokból SPSS adatbázist generáltunk, az elemzés során az SPSS 19. programot alkalmaztuk, százalékos eloszlásokat és átlagokat használtunk.

Kutatási eredményeink a nyelvi preferenciákkal kapcsolatban igazolták várakozásainkat. A hallgatói életkor erősen meghatározza azt, a fiatalabb korcsoportok nyelvtudása döntően a klasszikus vokális zenében kevésbé hangsúlyos angol nyelvre koncentrált. Az énekes irodalom gerincét alkotó olasz és német nyelvet jóval kisebb arányban és kevesebb ideig tanulják, az orosz és a francia nyelv intézményes képzése pedig minimálisnak tekinthető. A nyelvi interpretációs elvárások sem a tanult nyelvek körét illetően, sem a tartalom vonatkozásában nem állnak összhangban a jelenlegi képzési gyakorlattal. Az eredeti nyelvű éneklés problémaköre túlmutat a nyelvoktatás keretein, gyakorlati módszertanának kidolgozása zene-, és nyelvtanárok elé állít közös kihívást.